

VLADIMÍR ŠLECHTA

Válka rybníkářů

NEBEZPEČNÁ PRAHA RUDOLFA II.

**VÁLKA
RYBNÍKÁŘŮ**

**KNIHY VLADIMÍRA ŠLECHTY
V NAKLADATELSTVÍ
MYSTERY PRESS**

Nebezpečná Praha Rudolfa II.

Italský gambit
Kouřové zrcadlo
Mrtvá bludička
Válka rybníkářů

Připravujeme

Rodinné záležitosti

VLADIMÍR ŠLECHTA

Válka rybníkářů

Nebezpečná Praha Rudolfa II.

MYSTERY PRESS

2026

Tato kniha je beletristické dílo. Jména, postavy, organizace, místa a události v ní uvedené jsou buď výplodem autorovy představivosti, nebo jsou použity ve fiktivním kontextu.

Tato kniha ani žádná její část nesmějí být kopírovány, zálohovány ani šířeny v jakékoli podobě a jakýmkoli způsobem bez písemného souhlasu nakladatele.

Copyright © Vladimír Šlechta, 2026

Cover & Map © Martin Stehlík, 2026

Czech Edition © Mystery Press, Praha 2026

ISBN 978-80-7707-019-5 (pdf)

*Rybníkáři světem táhnou,
táhnou za svým hejtmanem,
volavčí jim péro vlaje
na kloboučku odraném.*

Lidová píseň z 16. století

Praha

roku 1598

1 Staroměstský rynek	9 Rožmberský palác
2 Židovské ghetto	10 Strahovská brána
3 Kozí ulice	11 Koňský trh
4 Faustův dům	12 Koňská brána
5 Přívoz	13 Petřín
6 Kamenný most	14 Špitálské pole
7 Vlašský plac	15 Dobytčí trh
8 Pražský hrad	16 Strahov

Vyšehrad

Vražedný útok

KONEC ZÁŘÍ 1598

I

Čepel cinkala o čepel, výpad střídal kryt následovaný kontraakcí. Chvilí jsem tlačil svého protivníka dozadu já a chvíli zase on mě.

Užíval jsem si to.

Výpad, kryt, protiútok. A znovu. Hynek Kroupa, mládenec z pražské krupařské rodiny, se poslední dobou hodně zlepšil. Byl jedním z mých posledních čtyř žáků, které jsem si ponechal. Teď už jsem nemusel dávat kondice v šermu a skládat grošík ke grošíku, abych se uživil. Cvičil jsem adepty jen proto, aby nerezivěly mé vlastní šermířské dovednosti.

„Jakubé! Jsou tady pro tebe!“ zahlaholila za mými zády má milovaná manželka Julie. Hlásek, jímž by se dalo štípat dříví, přesto však líbezný. To byl rozpor, který mě zneklidňoval.

Hynek Kroupa využil mého rozptýlení a zaútočil. Vložil do výpadu všechny své síly a já měl co dělat, abych jeho čepel vykryl. Ale podařilo se. To by tak hrálo, aby mě ve cvičném souboji porazil nějaký krupař, no ne?

Bylo na čase souboj ukončit. Ihned po krytu jsem zakroužil zápěstím, obešel soupeřovu čepel a bodl milého Hynka do prsou. Kulička na konci cvičného rapíru ťukla do kroužkové náprsenky.

„Touché!“ neodpustil jsem si.

Pak jsem zvedl levici na znamení, že cvičné střetnutí končí.

„Uděláme si přestávku.“

Rozparáděný Hynek pocukl cvičným rapírem, jako by chtěl znovu zaútočit. Pak se však ovládl. Poodešel jsem od něj, ale zůstal k němu natočený bokem a stále ho jedním očkem sledoval. U takových horkokrevných mládenců nikdy nevíte, co vyvedou.

Podíval jsem se, co se děje. Můj správce Tomáš právě otevřel vrata do ulice, aby na dvůr vpustil knechta v modrém varkoči s s rožmberskou pětelistou růží na prsou. Měl jsem s ním v minulosti nějaké čínění, proto jsem věděl, že se jmenuje Mojmír. Už od pohledu bylo jasné, že většinu dnešního dne strávil v sedle. Hnědák, kterého vedl za uzdu, sotva pletl nohama.

Jak vcházel Mojmír do vrat, už u něj byla Julča a vyptávala se ho. Cosi jí řekl a Julče zmizel z tváře úsměv. V úleku si zakryla ústa. Hned mi bylo jasné, že se stalo něco zlého.

„Takže, Hynku,“ řekl jsem krupařskému mláďenci, „poslali pro mne z rožmberského dvora. Dnes to ukončíme. Nebyla to plná lekce, proto si od tebe nevezmu peníze. Příště si to vynahradíme.“

Hynek vrátil cvičný rapír, ochranné rukavice k loktům, helmu i kroužkovou vestu. Uklonil se mně i Julče na pozdrav. Určitě by se ještě ukláněl dál, neboť byl zvědavý, co se děje. Já jsem ho však přísným pohledem vystrkal ven ze vrat. Teprve když byl venku na ulici, dotázal jsem se, co se stalo.

„Přepadli kočár pana Petra Voka, Jakube,“ vyhrkla Julča.
„Panu Petru Vokovi hrozí nebezpečí!“

Její předchozí dobrá nálada byla ta tam. Náhle měla pláč na krajíčku. Aby také ne, panu Petru Vokovi vděčila za hodně.

„Co že se stalo?“ zeptal jsem se knechta.

„To, co řekla vaše paní,“ pokrčil rameny Mojmír. „Přepadli kočár pana Petra Voka, mysleli si totiž, že Jeho Milost cestuje uvnitř. Zabili kočího a zranili pana komorníka.“

„Pana komorníka?“ podivil jsem se.

„Ano, pana Hageny ze Švarcpachu,“ potvrdil mi.

„Toho znám!“ vyhrkl jsem. „Jak je na tom?“

„To nevím,“ pokrčil rameny. „Snad to nebylo smrtelné zranění. Musel jsem ihned vyrazit, abych přivedl co nejvíce zbrojeného lidu z pražského paláce. Pan Petr Vok mi nakázal, abych se ponejprv zastavil u vás, pane rytíři. Jmenovitě si vás vyžádal.“

„Vyžádal si mne? Tak to abych vyrazil...“

„To určitě ano,“ přikývl Mojmír. „Dnes byste mohl dojet přinejmenším do Říčan. Koně prý máte vlastního. Dal bych vám svého, vidíte však, že je vyčerpaný.“

„Kam se mám vlastně vydat? Kde teď Jeho Milost přebývá? V Třeboni? Nebo na Krumlově?“

„Ach,“ vydechl knecht. „Ještěže jste se zeptal, pane rytíři. Jeho Milost je teď s celým dvorem na zámku Kratochvíle, ukryli se tam před morem. Na Krumlov totiž dopadla další morová rána a kdo může, ten se stěhuje pryč. Tady v Praze do sud mor nemáte?“ zeptal se. „Na to jsem se měl také dotázat.“

Podíval jsem se na Julču. I když se z ní stala šlechtična, tak služku, kterou byla ve svém dřívějším životě, v sobě nijak nezapírala. Na staroměstském Rynku bez ostychu klevetila s jinými služkami, proto věděla první i poslední.

Zavrtěla hlavou. „Tady na Starším Městě se o moru ještě nemluví.“

„Výborně,“ přikývl knecht. „Můžete tedy bez okolků vyrazit, pane rytíři.“

„Kudy se jede na ten zámek Kratochvíle?“

„V Třeboni jste už byl, pane rytíři. Pustíte se tím směrem, avšak v Táboře odbočíte a vydáte se na Bechyni, Týn, Vodňany a Netolice. Zámek Kratochvíle je u Netolic.“

„Aha,“ přikývl jsem. „Julčo, buď tak hodná a sepiš mi ta města na papír,“ požádal jsem manželku. „Tomáši,“ houkl jsem na správce, „osedlej mi Bucka. Marto,“ obrátil jsem se na hospodyně, která už také stála na dvoře a zjišťovala, co se děje, „zabal mi náhradní oblečení.“

Věděl jsem, že na své lidi se mohu spolehnout. Sbalí mi na cestu vše, co budu potřebovat. Sám jsem se pustil do toho nejdůležitějšího, do přípravy zbraní. Rapír jsem měl pohotově, ten odkládám jen málokdy. A teď mám na mysli skutečný rapír, nikoliv cvičný s kuličkou namísto hrotu. Pan Petr Vok mi onedý daroval nový, postříbřený a dostatečně vražedný.

Rapír je však zbraň jen pro určité příležitosti. Jindy přijde vhod pistole. Proto jsem se odebral do dědečkova parádního salónu, který jsme dosud nezačali používat jako plnohodnotnou místnost. Z truhly jsem vyndal intarzovanou dřevěnou kazetu, položil ji na stůl a zkontroloval obsah. Bylo tam všechno: dvě elegantní pistole s kolečkovými zámky a s pažbami vykládanými plátky stříbra, dále velká prachovnice s odměrkou na prach, malá prachovnice pro jemný prach sypaný na pánevku, sáček s kulemi i kleště na jejich odlévání. Krabička s náhradními křesacími kameny, nářadíčko pro seřizování zámku a prošťouchávání zátravky. Čistící klůcky a tak dále.

Zatímco jsem nabíjákem zasunutým do hlavní zjišťoval, zda jsou pistole nabité (nebyly), přichvátala do salónu Julča.

„Mám k tobě dvě prosby, Jakube,“ řekla, když jsem se k ní obrátil.

„Předem jsou splněny, má paní,“ zazubil jsem se.

Lehce mě třepala přes ruku. „Nežertuj, Jakube. Tohle je vážná záležitost. Předně bych si přála, abys pana Petra Voka ochránil. Vděčíme mu za všechno.“

„To opravdu vděčíme,“ přikývl jsem. Byla to pravda. Bez jeho zásahu bych jistojistě přišel o tenhle dům po dědečkovi. Kromě toho se pan Petr Vok postaral, aby byla Julče přiznána práva šlechtičny. Po matce Marii pocházela z rodu Krajířů z Krajků, sice prý z nemanželského lože, avšak dříve, než se Julie narodila, oženil se s její matkou jakýsi Oldřich z Jílu, odsvěcený kněz Jednoty bratrské, tou dobou již více než šedesátiletý. Ten pak přijal malou Julii za svou, vychovával ji, naučil ji číst, psát, počítat a trochu i latinsky. Proto mi teď mohla sepsat cestovní trasu.

A nezůstalo jen u přiznání práv šlechtičny. Pan Petr Vok poskytl Julče věno a postaral se, aby se provdala za vhodného ženicha z rytířského rodu. Toho nejvhodnějšího. Tedy mne. Vystrojil nám svatbu a Julii odvedl k oltáři rožmberský šafář. Celé odpoledne pak vyhrávala před naším domem v Kozí ulici rožmberská kapela složená ze čtyř hudebníků. Rožmberská čeled' tam nalévala pivo a rozdávala koláče všem obejdům z okolí.

Na poměry Kozí ulice to byla opravdu slavná svatba.

Byli jsme s Julčou svoji jen pár měsíců a teprve jsme se sžívali. Zvykal jsem si na nové pořádky. Julča, odchovaná bývalým knězem, byla totiž nábožensky založená, proto jsme

se teď před každým společným jídlem modlili a o svátečních dnech navštěvovali bohoslužby. Kostel Matky Boží před Týnem naštěstí nemáme z Kozí ulice daleko. K tomu měla Julča plno dalších požadavků, které mazaně postupně prosazovala, a já jsem spíše ustupoval, než že bych se vzpouzel. Cítil jsem zodpovědnost jak za ni, tak za dítě, které čeká. Říkal jsem si, že až se to malé narodí, bude mít Julča jiné starosti než komandování domácnosti.

„Vynasnažím se, abych panu Petru Vokovi prospěl co nejvíc,“ pronesl jsem. „Co je ta druhá věc, kterou mám udělat, drahá?“

„Vrať se k nám zpátky. Nevím, co bychom si bez tebe počali.“

Poslední dobou, to jen pro vysvětlení, o sobě začala mluvit v množném čísle.

Pak se mi pověsila na krk a rozbřečela se.

Bylo to snad poprvé, co jsem ji viděl plakat. Vždycky byla veselá a kurážná, neustále v pohybu a věčně s pusou od ucha k uchu. A teď tohle. Pláč.

Objal jsem ji. „Neměj obavy, Julčo. Zase se k vám oběma vrátím. Brzy.“

Tušil jsem však, že tak brzy to nejspíš nebude.

Otřela si nos do mého kabátce. „Slibuješ?“

„Slibuji. Dávám ti slovo rytíře. A slovo manžela.“

Ještě chvíli mě objímala, pak mě pustila.

Pověsil jsem si přes trup bandalír s rapírem, popadl kazetu s pistolí a vytáhl ze sekretáře průvodní list podepsaný panem Petrem Vokem a opatřený jeho pečeti. Vyšel jsem na dvůr. Mojmír už byl pryč, bez rozloučení se vydal na druhou stranu Vltavy, aby v rožmberském paláci zbuntoval další knechty.

Správce Tomáš přidržoval za uzdu osedlaného valacha, mého Bucka. Hospodyně Marta přivěšovala k sedlu vaky a brašny s náhradním oblečením. Nebylo to poprvé, co mě vypravovala na cestu, a věděla co a jak.

Strčil jsem kazetu s pistolemi do cestovního vaku a průvodní list do brašny. Ještě jednou jsem objal Julču a políbil ji na obě tváře. Vyvedl jsem Bucka ze dvora do Kozí ulice a teprve tam jsem nasedl. Kývl jsem na pozdrav těm, kteří zůstávali doma, a vyrazili jsme. Na staroměstském Rynku jsem se podíval na ciferník orloje, kolik je vlastně hodin. Teprve se blížila druhá po poledni.

II

Jen co jsem Bucka provedl Koňskou bránou a vyvedl ho na Říčanskou cestu, pobídl jsem ho do klusu. Počasí nám přálo. Teď, na konci září, zavládlo takzvané babí léto, tedy slunečno, avšak nikoliv horko.

Říčany jsme minuli ještě za plného dne. Ani na okamžik mne nenapadlo, abych se tam zastavil na noc. Určitě by mě tam dohonili rožmberští knechti, zburcovaní Mojmírem, a to by byla ostuda. Jsem přece z rodu rytířského, no ne? Jakub Jelínek z Hiršbergu. Dokážu rajtovat rychleji než nějací knechti. A Bucek? Ten to bude muset zvládnout. Pocházel z dobrého chovu, dostal jsem ho od dědečka ke svým třináctým narozeninám jako mladého hřebečka. Teď mu mohlo být tak dvanáct nebo třináct a to jsou pro koně nejlepší léta.

Ujížděli jsme pěkně zčerstva. Krátce po soumraku jsme dorazili do Benešova, to už Bucek vypadal poněkud schlíple. I já už jsem hlady šilhal. Městská brána naštěstí nebyla zavřená, proto jsme nemuseli zůstat na noc venku. Vyhledal jsem

rožmberský dům, ve kterém se postarali jak o mě, tak o Bucka. Rožmberkové mají totiž v každém větším městě přinejmenším jeden dům, ve kterém poslové, rožmberští hosté, knechti i cestující čeleď dostanou zdarma nocleh i stravu.

Ráno jsem si vyžádal čerstvého koně. Chtěli po mně sice, abych jim tam nechal Bucka na výměnu, to jsem však odmítl. Zdráhali se, nakonec si však dali říci. Polovinu dalšího dne jsem strávil v sedle jankovité kobyly, kterou jsem po poledni, když Bucek pookřál, vystřídal za svého valacha. Kobylu jsem pak nechal v Táboře, kde jsem přenocoval. Následující den jsem opět vyrazil na Buckově hřbetě.

Minul jsem Bechyni, ve které, jak se traduje, prožil pan Petr Vok bouřlivá mladá léta. Čas tam trávil obklopený vybranými hosty, dvořany i houfem takřečených *klíčnic*, které *věrně i nevěrně*, jak se několikrát zmínil dědeček, *ve dne i v noci opatrovaly jeho i jiné*. Teď už však měla Bechyně jiného pána. Pan Petr Vok panství před časem prodal, aby umořil část svých ohromujících dluhů.

Když už přišla řeč na rožmberské dluhy, zmíním se o nich podrobněji. Něco jsem si totiž zjistil. Či mi něco zjistil můj bývalý kumpán Matěj Sádlo. Požádal jsem ho o to.

I když se Matějovy a moje cesty rozešly, naše přátelství přetrvalo. Matěj, když jsem ho požádal, se podle svého zvyku poptal tuhle i támhle, posháněl informace a o pár dnů později se dostavil ke mně domů.

Přinesl balíček s jitřnicemi, prý mi je posílá maminka a má od ní vyřídit pozdravení. Já jsem ho na oplátku seznámil se svou mladou manželkou Julií. Ta se na něj široce usmála, jak už to má ve zvyku. Matěj z toho byl nesvůj, zrudl a potil se, proto nás raději nechala o samotě.

Zasedli jsme v kuchyni, hospodyně Marta nám přinesla ze sklepa pivo. Matěj vytáhl papír s poznámkami. Ne, že by poznámky potřeboval, ve své střapaté hlavě má všechno důkladně srovnané. Už se však naučil, že pokud listuje poznámkami, vyvolá to lepší dojem.

„Vezmu to od začátku,“ řekl. „Pan Vilém a pan Petr Vok byli posledními mužskými potomky staroslavného rodu Rožmberků. Už od mládí se od sebe převelice odlišovali. Pan Vilém spravoval rožmberské panství, zatímco pan Petr Vok se věnoval frejům a nemírnému pití.“

V tu chvíli jsem pochopil, že Matěj začal nejen od začátku, ale také pěkně zeširoka. Natáhl jsem si nohy a připravil se na dlouhý večer. Koneckonců, stálo ho to dost běhání a klábošení, tak si zasloužil trochu ohledů.

„Onehdy ses zmiňoval,“ pokračoval Matěj, „jak žil na zámku v Bechyni obklopený houfem komornic. Ta historka je v zásadě pravdivá. Další pravdou je, že v té době se pan Petr Vok těžce zadlužil. V jednu chvíli ani nemohl opouštět rožmberské panství, natož se vydat například do Prahy, hrozilo totiž nebezpečí, že by ho zatkli a uvrhli do vězení pro dlužníky. Neochránil by ho ani jeho starší bratr pan Vilém. Jak možná víš, v těch časech se rozkmotřili. Pan Vilém jakožto umírněný katolík nepřenesl přes srdce, že se pan Petr Vok přiklonil k radikální Jednotě bratrské. Aby to nebylo málo, pan Petr Vok se zapletl do jakéhosi sporu s rybníkáři. Ti mu vyhlásili válku a nechtěli nic menšího než jeho smrt. Pan Petr Vok si pak dával pozor nejen na věřitele, kteří ho chtěli pohnat k soudu, musel se vyhýbat i léčkám, které na něj strojila ta rybníkářská cháska. Byly to pro něj krušné časy, avšak tehdy se ukázala jeho pravá povaha. Pan Petr Vok se vzchopil a začal své dluhy

splácet. Prostředky získával různými způsoby, především však zavedl nové a výnosnější způsoby hospodaření na svém majetku. Osvobodil se od dluhů a po dlouhých deseti letech zvítězil i nad těmi rybníkáři.“

Matěj se odmlčel, aby se napil piva. Já jsem se zeptal: „S panem Vilémem se nakonec usmířil, je to tak?“

„Ano, udobřili se,“ přikývl Matěj. „Avšak to už byl pan Vilém těžce nemocný a zanedlouho zemřel. Pan Petr Vok zdědil rodové panství a stal se rožmberským vladařem. A co myslíš, že zjistil? Ukázalo se, že celé rožmberské dominium je těžce zadlužené. Pan Vilém jakožto nejvyšší purkrabí a český místopetrál utrácel velké částky na reprezentaci a některé výdaje na provoz českého království platil z rožmberské pokladny. To mu mělo být samozřejmě kompenzováno z císařových peněz, avšak o Habsburcích je známo, že dluhy splácejí málo a líknavě, pokud vůbec. Pan Petr Vok tak společně s panstvím zdědil i dluhy, které byly odhadnuty,“ nahlédl do papírů, „na jeden milion sto padesát tisíc kop míšeňských grošů.“

„Uch,“ vydechl jsem. Ta částka pro mě byla nepředstavitelná.

„Netušil jsem, že je na tom pan Petr Vok až tak špatně.“

„Měl bys vědět, Jakube, že pan Petr Vok se nezalekl. Znovu se pustil do boje. Teď dělá ve velkém to, co v malém provedl už dříve. Oddlužuje rožmberské panství. Dluhy jsou nesmírné, výnosy z hospodaření zdaleka nestačí, proto odprodává části majetku. V roce 1596 prodal Bechyni, která byla jeho výlučným a nikoliv rožmberským majetkem. Tím uspokojil nejhlasitější věřitele. Proslýchá se, že jedná o prodeji nejen paláce na Hradčanech, ale i celého Krumlova. O oboje se zájímá císař. Jednání jsou však na samém začátku a prodej se jen tak neuskuteční, protože v Čechách není dostatek hotovosti.

Části rožmberského panství se prodávají za statisíce kop míšeňských grošů, a i kdyby se to přepočítalo na rýnské zlaté, zaplnily by mince kdoví kolik truhlic. Takové množství zlatáků jen tak někdo nemá. Potrvá několik let, než císař nashromáždí potřebnou částku. Pan Petr Vok je natolik chytrý, aby trval na předání zlata při podpisu kupní smlouvy, jinak by mohl čekat na zaplacení i několik let. Pokud by mu císař vůbec někdy zaplatil... Proč se o to zajímáš, Jakube?“

„Je mi divné, že mě pan Petr Vok platí, když ode mne nic nechce. Respektive, abych řekl úplnou pravdu, jistý úkol jsem pro něj již vykonal. Avšak jen jeden.“

„Nebezpečný úkol?“

„To ano,“ přikývl jsem.

„Jak také jinak,“ přisvědčil Matěj. „Byli při tom mrtví?“

„Ano. Nemohu ti sdělit podrobnosti, ale sám jsem měl namále.“

„Jsem rád, že se naše cesty rozdělily. Pro podobné nebezpečné situace nemám vůbec povahu... Prozradíš mi, kolik od pana Petra Voka dostáváš?“

„Mno,“ řekl jsem a zapřemýšlel, jestli mu to mám sdělit. On mne však předešel: „Nic mi neříkej, Jakube. Zkusím to odhadnout. Myslím si, že bys mohl z rožmberské pokladny dostávat asi tak třicet kop míšeňských grošů ročně.“

„Jak to víš?“ užasl jsem.

„To je obvyklý plat nižších rožmberských úředníků,“ vysvětlil mi. „Ti k tomu dostávají ještě zaopatření, tedy stravu a ošacení, případně i oves pro koně. Tebe se však zaopatření netýká, nebo se pletu?“

„Máš naprostou pravdu, Matěji. Žádné zaopatření nedostávám.“

„Pro pana Petra Voka jsou to drobné,“ pokýval Matěj hlavou. „Skutečně jen drobné. Je pro něj jednodušší, když tě uspokojí takhle nízkou částkou, než aby složitě vymýšlel, jak tě zaměstnat. Však on se ozve, až pro tebe bude mít využití. Jsi pro něj, abych tak řekl, nástroj, který používá jen při určitých příležitostech.“

Tohle jsem se od Matěje dozvěděl v létě.

Letmo se zmínil, jestli jste si všimli, o takzvané *válce rybníkářů*. Odehrála se sice na přelomu šedesátých a sedmdesátých let, vrhala však dlouhý stín.

Ten stín mě právě začal pohlcovat.

III

Zpátky na cestu. Za Bechyní jsem se vydal směrem k Týnu a tam mi poradili zkratku přes vsi Dříteň, Nákří a Zbudov. Tato „výhodná“ cesta dostala pověsti všech zkratek. Vedla krajinou plnou rybníků a drobných vodních toků, za deštivých dnů bych tudy vůbec neprojel. Avšak i na této podmáčené cestě plné zflikovaných lávek a mostků mě zastavila ozbrojená stráž ve varkočích s rožmberskou růží doplněná domobranou, dohromady jich bylo skoro deset. Prokázal jsem se glejtem, a tak mě pustili dál.

Minul jsem Netolice a pak už jsem spatřil Kratochvíli. Pěkný záměček italského typu, jak také jinak, že ano. Navrhl ho a vystavěl jakýsi italský stavitel ještě pro pana Viléma z Rožmberka.

Na pohled je záměček spíše úpravný a rozkošný než monumentální. Jak jsem mohl později vidět, celý včetně přilehlého parku je obklopený vodním příkopem a navíc ještě ohradní zdí. Vodní příkop a zeď však nemají, domnívám se, obranný

význam, spíše jsou tam proto, aby prostý lid neokukoval panstvo při jeho zábavách.

Ještě než jsem přešel most přes vodní příkop, přispěchal ke mně štolba, převzal Bucka a odvedl ho směrem k Netolicím. Jiní sloužící mě ohlásili. Chvilí jsem čekal před bránou, avšak pan Petr Vok vzkázal, že mě okamžitě přijme. Hned mě k němu zavedli. Ze záměčku jsem pak uviděl jen vstupní chodbu, schodiště a salón, i to mne však ohromilo. A osnilo. Vše vybilené, zdobené, zlacené a vyzdobené rozměrnými obrazy. Zrak z toho až přecházel.

Před pana Petra Voka jsem opět předstoupil zaprášený a páchnoucí koňským i svým vlastním potem. To už se stávalo tradicí. Smekl jsem širák, hluboce se uklonil a po očku si ho prohlížel. Vypadal stejně, jako když jsem ho viděl naposled. Oblečený v luteránské černi doplněné bílým skládaným límečkem a světlými krajkovými konci košilových rukávů. Přestože neměl ke svým šedesáti letům daleko, jeho nazrzlé vlasy i bradka teprve začínaly šedivět.

„Tak už se narovnejte, Jakube,“ řekl jako obvykle. „Pražská posádka s vámi nepřišla?“

„Ti přijedou nejspíš až zítra,“ vysvětlil jsem mu. „Vyrazil jsem neprodleně a ujížděl rychle.“

Kývnutím mi vyjádřil uznání.

„Mám pro vás úkol, Jakube,“ pokračoval. „Doprovodíte Václava Březana do Sedlčan. Pojedete ve dvou, vyrazíte zítra za svítání.“

„Mohu mít dotaz, Vaše Milosti?“ osmělil jsem se.

„Ptejte se, Jakube,“ přikývl.

„Vy víte, kdo jsou vaši nepřátelé? Je vám známo, kdo zaútočil na váš kočár?“

„Vím to až příliš dobře,“ pousmál se pan Petr Vok. Byl to však smutný a neveselý úsměv. „Václav vám to vysvětlí. Ještě máte dotazy?“

„Jak je na tom pan Hagen ze Švarcpachu? Slyšel jsem, že ho zranili.“

„Hons se zotavuje v péči své manželky Andl.“

„Mohl bych si s ním promluvit, Vaše Milosti? Chtěl bych celé té záležitosti porozumět.“

„Inu, proč ne. Proto jsem vás vlastně pozval, Jakube. Máte talent, dokážete přijít záhadám na kloub. Teď se jdete občerstvit a převléci, později vás někdo ze služebnictva zavede k Honsovi... Vlastně, jak si právě uvědomuji, na cestu budete potřebovat zdravotní pasy, jinak vás nebudou chtít nikam pustit. Pověřím Václava, ať je pro vás oba vypracuje. Já je pak podepíšu a nechám opatřit pečeti.“

„Zdravotní pasy?“ ujelo mi, i když to bylo vzhledem k panu Petru Vokovi nezdvořilé. On to však pominul a přikývl: „Ano, zdravotní pasy. V souladu s druhým bodem Císařského dekretu.“

„Aha,“ řekl jsem.

„Zajisté je vám znám obsah dekretu, který vydal císař Rudolf II. v roce 1585,“ nadhodil pan Petr Vok.

„Obávám se, že jsem o něm dosud neslyšel.“

„Je to pětibodový dekret, který stanoví opatření v době moru,“ vysvětlil mi pan Petr Vok laskavě. „Původně platil toliko pro pražská města, platnost pak byla rozšířena i na ostatní česká královská města. Můj bratr Vilém uvedl dekret v platnost i na území rožmberského dominia a já tento jeho počín schvaluji. A zachovávám. Teď vám v krátkosti objasním, jaké jsou to zásady. Za prvé: veškerý lid se má věnovat modlitbám,

pokání a dalšímu pobožnému konání. To je velmi důležité, protože morem, jak všichni víme, nás Bůh trestá za naše hříchy. Modlitbami a pokáním je možné Ho obměkčit, či dokonce přesvědčit, aby od nás mor odvrátil. Druhý bod se týká zdravotních pasů. Nikdo, kdo nemá zdravotní pas, nemá být vpuštěn do města, které dosud nebylo zasaženo morem. Za třetí je nutné dodržovat veřejný pořádek, odklidit z ulic veškerou nečistotu, která se tam nahromadila, a zabránit, aby se těmito ulicemi volně potulovali svině i zaběhlí psi, jako se to děje v obvyklých dobách. Čtvrté nařízení ukládá, že ti, kteří onemocní morem, mají být soustředěni v lazaretech, kde se jim dostane péče z rukou dobrovolníků. Či spíše dobrovolnic, zejména starých žen, kterých nebude taková škoda, pokud se také nakazí a zemřou. Pátý bod stanoví, že zemřelí mají být neprodleně pohřbeni bez obřadů a procesí... Sám vidíte, Jakube, že jsou to jednoduchá a účinná opatření.“

„To opravdu jsou,“ přikývl jsem.

„Pověřím Václava, ať vám obstará plný text císařova dekretu. Vy si ho důkladně prostudujte. Teď jděte.“

IV

Neubytovali mě přímo v záměcku, na to jsem nebyl dostatečně nóbl. Sluha mě doprovodil stejným směrem k Netolicím, jako už předtím mého koně. Na dohled od Kratochvíle se tam nacházel shluk hospodářských budov přináležejících k zámku. Už tehdy, jak jsem se dozvěděl později, se této části Netolic začalo říkat Petrův Dvůr.

Sluha mne zavedl do místnosti, ve které jsem měl přespát, a zajistil mi umyvadlo s vodou, abych se mohl ošplíchat. Ukázal mi jídelnu pro čeleď a řekl tamním kuchařkám, že jsem ve službách pana Petra Voka, tak ať mi dají jídlo a pivo, až si řeknu.

Řekl jsem si pro jistotu hned, neboť člověk nikdy neví, kdy se zase naskytne příležitost k jídlu. V jídelně mne pak vyhledal rožmberský archivář Václav Březan. Znal jsem ho už z dřívějška – zhruba třicetiletý mladý muž, hubený, pačesatý, s velikýma očima a všední, nijak výraznou tváří. Nedbale oblečený také v luteránské černi, vyrudlé do různých odstínů šedé barvy, doplněné maličkým skládaným límečkem.

Posadil se naproti mně. „Zdravím, pane rytíři. Prý si chcete promluvit s Honsem. Doufáte snad, že vám bude nějak nápomocný. Tady se jedná o zvláštní případ, ne-li rovnou o záhadu,“ řekl svým pedantickým, ale nevýrazným způsobem. „A vy už jste prokázal, že umíte řešit záhady.“

„Zatím nemám nejmenší ponětí, o co tady jde. Rád bych si to ujasnil. Zasněžíte mne, pane archiváři?“ požádal jsem ho.

Vykal jsem mu, i když byl společensky pode mnou. Nebyl urozený, narodil se do rodiny mlynáře a jeho přízvisko Březan se odvozovalo od toho, že pocházel z Března. Byl však chytrý a schopný, studoval na univerzitách v Heidelbergu i Štrasburku a pan Petr Vok si ho považoval. V minulosti mi poskytl užitečné informace, proto si zasloužil můj respekt.

„Sám toho moc nevím,“ pokrčil rameny Václav Březan. „Podle všeho se jedná o dozvuky jisté staré záležitosti. Nicméně promluvit si s Honsem je dobrý nápad. Sice jsem byl u toho, když se ho pan Petr Vok vyptával, jenže to byl Hons zraněný, oslabený a v šoku. Teď už se částečně zotavil. Třeba si vzpomněl na další podrobnosti. Já vám pak vypovím ten zbytek.“

„Pokud s námi paní Andl nevyrazí dveře, abychom pana Hagena neobtěžovali.“

„Paní Andl má teď jiné starosti, než aby s někým vyrážela dveře,“ řekl Václav Březan, aniž by hnul brvou či doprovodil slova gestem. To byl jeho způsob: navenek zůstával netečný, avšak upřeně vás pozoroval.

„Jaké starosti?“ dotázal jsem se.

„Není to ani dva měsíce, co porodila,“ vysvětlil mi.

„Ach,“ vydechl jsem. „Porod proběhl v pořádku?“ ujistil jsem se. Paní Andl i pana Hagena jsem sice poznal jen letmo, avšak oblíbil jsem si je.

„Matka i dítě jsou přiměřeně zdravé,“ přikývl Václav.

V tu chvíli mě obešla hrůza. Stačilo málo, paní Andl by zůstala bez manžela a její právě narozené dítě bez otce. Zároveň jsem si uvědomil, že pokud si nedám pozor a nechám se hloupě zabít, stane se z Julči vdova a z našeho potomka poloviční sirotek.

Umínil jsem si, že něco takového nesmím dopustit.

Dopil jsem pivo. „Můžeme jít?“ zeptal jsem se archiváře.
„Můžeme,“ přikývl.

V

Bylo už po soumraku, když jsme byli uvedeni do komnat vladařova komorníka Jana Hageny ze Švarcpachu řečeného Hons. Byl to vyčouhlý muž věkem se blížící čtyřicítce, oblečený do krátkých černých kalhot, punčoch a košile bez krajek. Obličej s výjimkou světlých licousů měl hladce oholený, oči vodové, světlé vlasy přerostlé a na temeni se mu rozšiřovala lysina. Seděl v křesle, nohy měl podložené podnožkou, levou ruku zavěšenou v pásce. Vedle křesla stála paní Andl, oblečená do jednoduchých domácích šatů. Držela ho za pravici, aby mu dodala odvahy. Byla pobledlá, vlastně vypadala dosti ztrhaně. Věkem se již přiblížila čtyřicítce a porod pro ni byl jistě namáhavý. Podle toho, co mi řekl Václav Březan, právě ukončila šestinedělí.

Pozdravil jsem je úklonou, ale jen poloviční. Pocházím ze starého rytířského rodu a panu Hagenovi byl císařem udělen predikát teprve loni. Paní Andl mi kývla na pozdrav. Když se o to sám pokusil pan Hagen, stiskla mu rameno, aby se ne-unavoval. Pochopitelně to právě, nezraněné.

„Hons vám vše vypoví, pánové,“ řekla upjatě. „Žádám vás, abyste ho nevysilovali. Vzpomínky na onu nešťastnou událost ho rozrušují.“

„No tak Andl, nedělej ze mě lazara,“ vzepřel se její péči pan Hagen. „Je to už týden, co mě bodli. Téměř jsem se zotavil. Vzpomínky jsou však stále živé,“ dal jí za pravdu. „Až příliš. Co byste chtěli vědět, pánové?“

„Rádi bychom, kdybyste nám ve stručnosti vypověděl, co se stalo, pane Hagene,“ požádal jsem ho.

„Ve stručnosti?“ pousmál se, avšak jeho úsměv byl jakýsi mdlý. „To budeme brzo hotovi. Je to, pokud dobře počítám, šest dnů. Vlastně šest a půl. Pan Petr Vok mne pověřil, abych pro něj vyřídil jisté záležitosti v Třeboni. Poskytl mi svůj vlastní kočár.“

„Právě ten kočár byl příčinou,“ přerušila ho paní Andl. „Lupiči se domnívali, že v něm cestuje pan Petr Vok.“

„Je to mnohem horší, než kdyby mne přepadli lupiči, drahá,“ ohradil se pan Hagen.

Vstoupil jsem do jejich začínajícího sporu. „Pan Petr Vok vám tedy poskytl svůj vlastní kočár, pane Hagene. To s vámi neposlal doprovod?“

„Ale poslal. Jistěže poslal. Vyjeli jsme ve čtyřech. Kočí, sluha na zadním stupátku, ozbrojený jezdec a já. Přepadli nás kousek za Netolicemi. Kočího zastřelili, po jezdcích také stříleli, avšak netrefili ho. Jezdec později tvrdil, že se mu splašil kůň, protože ho škrábla kulka.“

„Zbaběle ujel z místa přepadení a teď se vymlouvá,“ ucedila paní Andl.

„A co ten čtvrtý?“ dotázal jsem se. „Sluha na zadním stupátku?“

„Ten také utekl,“ vysvětlil mi pan Hagen. „Jemu to nezáhlívám. Ani neměl zbraň.“

„Jak byli útočníci ozbrojení?“

„Zcela jistě palnými zbraněmi. Zaslechl jsem pět nebo šest výstřelů. Jezdec vypověděl, že stříleli z bambitek a ručnic.“

„Kolik bylo útočníků?“

„Jezdec tvrdí, že více než deset. Myslím si však, že přehání. Já sám jsem viděl jen dva.“

„Zaslechl jste střelbu. Co se stalo pak?“

„Kočár se zastavil. Někdo z útočníků zadržel koně. Do vnitř vtrhli dva muži a jeden z nich mě vzápětí bodl dýkou. Myslím si však,“ zaváhal pan Hagen, „že si uvědomil, že nejsem ten, koho v kočáru očekával. Proto ránu odklonil. I tak mne bodl. Pak se mě zeptal: Co jsi zač? A já, přiznám se, jsem začal mluvit svou mateřštinou. Německy. On mi však rozuměl.“

„Co jste mu řekl?“

„Pravdu,“ pokrčil pan Hagen zdravým ramenem. „Že jsem komorník Jeho Milosti a jedu vyřizovat nějaké záležitosti do Třeboně. Druhý muž se mě vyptal německy na podrobnosti. Neodporoval jsem, mám proč žít. Vše jsem jim zodpověděl.“

„Řekněte panu Jakubovi, jak vypadali, Honsi,“ přerušil ho Václav Březan. „To mi připadá důležité.“

„Ten vousatý, který mluvil česky, byl věkem mezi čtyřicítkou a padesátkou. Vlasy i vousy měl smolně černé se začínajícími šedinami. Ten druhý, Němec, byl světlolasý, hladce oholený a zhruba v mém věku, tedy čtyřicetiletý.“

„Jak byli oblečení?“

„Dosti ošuměle, avšak zahlédl jsem stříbrné doplňky. Přezky, knoflíky a tak. Možná byly jen postříbřené.“

„Aha... Jeden tedy mluvil česky, druhý německy. Myslíte si, že němčina toho druhého byla jeho mateřštinou?“

„Nejspíš,“ přikývl Jan Hagen. „Mezi sebou se domlouvali německy.“

„O čem se domlouvali?“

„Co se mnou udělají. Jestli mě zabijí, či nechají naživu.“

„Nakonec vás nezabili.“

„Ne. Nezabili. Avšak jen proto, abych vyřídil vzkaz.“

„Jaký vzkaz?“

„Ten vousatý mi řekl: Vyřid' panu Petru Vokovi, že Ondra Borák je zpátky. A že nezapomněl.“

„Přesně takhle to řekl?“

„Ano. Musel jsem jeho vzkaz dvakrát zopakovat. Zvláště to jméno: Ondra Borák.“

„Řekl vám to česky?“

„Ano. Česky.“

Zapřemýšlel jsem, na co bych se mohl ještě zeptat. Do odmlky vpadl Václav Březan: „Jedno si potřebuji ujasnit, Honsi. Jakým nářečím mluvil ten Němec?“

„Jak to myslíš, Václave?“

„Jestli mluvil saským nářečím, bavorským či snad nějakým jiným.“

„Nepřipadalo mi to jako nářečí... Já sám pocházím z Horních Rakous. Takže to byla nejspíš hornorakouština.“

V tu samou chvíli se pozza dveří do vedlejší místnosti rozlehl dětský pláč.

„Malá se probudila,“ řekla paní Andl. „Musím se o ni postarat. A vás, pánové, žádám, abyste Honse netrápili.“

Odešla do vedlejšího pokoje a zavřela za sebou dveře.

„Co bylo dál, pane Hagene?“ zeptal jsem se.

„Tohle je vlastně vše. Nechali mě tam a zmizeli. Po chvíli se ke kočáru přihrnuli netoličtí, které zburcoval náš ozbrojenec. Vlastně je asi dobře, že uprchl. Kdyby bojoval, jistojistě by ho zabili a já bych tam zůstal bez pomoci. Takhle dorazili včas a ošetřili mě.“

„Víme vše, co jsme potřebovali,“ přikývl jsem. „Děkujeme, že jste nám to vypověděl, pane Hagene.“

Uklonil jsem se a společně s Václavem Březanem jsem opustil jeho komnatu.

VI

Od pana Hageny jsme rovnou zamířili do jídelny pro rožmberskou čeleď, která byla součástí Petrova Dvora. Usadili jsme se ke stolu v koutě, dobře osvětleném zavěšenou lucernou. Obratem k nám přispěchala kyprá šenkýřka. Opravdu šenkýřka, nikoliv kuchařka. Jídelna, pokud jsem to dobře pochopil, sloužila zároveň jako hospoda pro rožmberské knechty a sluhy po práci.

„Co si dáte?“ zeptala se.

„Pivo,“ požádal jsem.

„Já džbánek vína,“ dodal Václav. „A něco na zakousnutí.“

Odešla a Václav ukázal na štůsek papírů, který ležel na stolní desce zatížený oblým kamenem. „Musím vás požádat, abyste dal pozor na mé listiny, pane Jakube. Bylo by od vás ohleduplné, kdybyste je nepolil pivem a nepoprskal mastnotou z uzenek.“

„Tohle je vaše pracoviště, Václave?“ ujistil jsem se.

„Jen dočasné. Příležitostné. Nyní vám objasním pozadí událostí. Sám v tom nemám jasno, zabývám se tím teprve

týden. Naštěstí, jak jsem zjistil, byl na Kratochvíli převezen bechyňský archiv, když pan Petr Vok Bechyni prodal. Proto jsem měl kde hledat. Našel jsem toho spoustu.“

„Co jste našel, Václave?“

„Opisy protokolů. Výslechy. Jména. Přezdívký. Příbuzenské vztahy. Nicméně bych vám to raději vypověděl vcelku, když dovolíte.“

„To bude nejlepší,“ přikývl jsem.

Václav Březan zalovil ve štůsku popsaných papírů. Do několika nahlédl a začal s výkladem. „Vše začalo v roce 1568 nebo 1569, to ještě nevím s jistotou. Data budu muset upřesnit na základě dalšího zkoumání. Mějte prosím na paměti, pane Jakube, že já sám jsem se narodil právě v roce 1568. Jako dítě jsem o oněch událostech neslyšel, i když se vlekly celou řadu let. Jsou to pro mě novinky stejně jako pro vás. Pan Petr Vok o tom mluvit nechtěl, odkázal mě na pamětníky, ti se však vykrucují a stěžují si na špatnou paměť. Celá záležitost je, domnívám se, stále ožehavá, i když od jejího ukončení uplynulo více než dvacet let. Slyšel jste o takzvané *válce rybníkářů*, pane Jakube?“

„Něco málo. Skoro nic. Zasvětíte mě do podrobností, Václave?“

„Vše začalo pokusem o vraždu jistého Jindřicha Lapáčka ze Rzívého. O život mu usilovali jeho vlastní poddaní, ke kterým se prý choval krutě. K poddaným se přidali i jejich známí, shodou okolností to byli rybníkáři. Nějaký Vaněk Bezpalcí,“ podíval se Václav do poznámek, „a Vaněk z Řemičova.“

„Vaněk a Vaněk?“ ujistil jsem se. „Byli příbuzní?“

„Možná... Sedláci Jindřicha Lapáčka, posílení o oba Vaňky, se pokusili svého pána zavraždit. Zdá se, že dokonce dvakrát.“

Neuspěli. Tehdy se do záležitosti vložil pan Petr Vok. Jednak byl Jindřich Lapáček jeho poddaným a pan Petr Vok se ho musel zastat. Kromě toho byl v té době hejtmánem bechyňského kraje a ochrana veřejných pořádků patřila k jeho povinnostem. Do třetice, a to je nutné rovněž podotknout, pan Petr Vok disponoval na svém panství řádným hrdelním soudem. Mohl se s provinilci vypořádat v souladu s právem, což pro Jindřicha Lapáčka nebylo možné.“

Šenkýřka nám donesla pivo, víno, talíř s horkými uzenkami a ošatku s nakrájeným chlebem. Napili jsme se a s veškerou opatrností, aby horký tuk nepocákal Václavovy papíry, jsme se pustili do jídla.

„Takže,“ řekl jsem po chvíli rozvážného žvýkání a polykání, „pan Petr Vok zakročil proti jakési rebelii, aby ochránil svého dvořana.“

„Přesně tak,“ přikývl Václav. „Zasloužil se o stíhání provinilců a následné dopadení obou Vaňků i jejich společné *neřesti* – *Voršily* zvané Kostka.“

„Neřesti?“

„Dávám přednost tomuto označení,“ přikývl Václav. „Voršila řečená Kostka byla jakousi společnou manželkou obou Vaňků. Po jejich dopadení nejprve proběhly výsledky, část protokolů jsem prostudoval a musím říci, že v případě obou Vaňků se nejednalo o žádná nevinátka. Kupříkladu Vaněk Bezpalcí doznal, že zavraždil spoluhráče při hazardní hře, když ten odmítl pokračovat ve hře a chtěl odejít s vyhranými penězi. Ale to jen tak na okraj. Proběhl řádný soud a oba Vaňkové byli odsouzeni k smrti – i s jejich *neřestí* Kostkou. V únoru roku 1569 se konala u Soběslavi jejich poprava. Vaňka Bezpalcího vplet kat zaživa do kola, jestli rozumíte, co se tím myslí, pane Jakube.“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Válka rybníkářů.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.